

# משלוח מנות איש לרעהו

## 1. נחמיה ח'

וַיֹּאמֶר נְחֵמְיָה הוּא הַתְּרַשָּׁתָא וְעֶזְרָא הַכֹּהֵן הַסֹּפֵר וְהַלְוִיִּם הַמְבִינִים אֶת־הָעָם לְכָל־הָעָם הַיּוֹם קִדְש־הוּא לֵה' אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תִּתְּאָבְלוּ וְאֶל־תִּבְכּוּ כִּי בּוֹכִים כָּל־הָעָם כְּשָׁמְעָם אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וַיֹּאמֶר לָהֶם לִכְּוֹ אֲכָלוּ מִשְׁמֵיָם וּשְׁתּוּ מִמֶּתְקִים וּשְׁלַחוּ מְנוֹת לְאִין נֶכּוֹן לוֹ כִּי־קִדּוּשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנֵינוּ וְאֶל־תִּעְצְבוּ כִּי־חֲדוֹת ה' הִיא מַעֲזָכֶם וְהַלְוִיִּם מַחֲשִׁים לְכָל־הָעָם לֵאמֹר הִסּוּ כִּי הַיּוֹם קִדְשׁ וְאֶל־תִּעְצְבוּ וַיִּלְכוּ כָל־הָעָם לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשַׁלַּח מְנוֹת וּלְעֲשׂוֹת שִׁמְחָה גְדוֹלָה כִּי הֵבִינוּ בְּדִבְרֵים אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָהֶם.

## 2. מהר"ל אור חדש (עמ' ריג)

ומשלוח מנות איש לרעהו (אסתר ט, כב) וגו' המצוה היא בפורים יותר מן יו"ט, ולמה המצוה הזאת יותר ביום זה מן יו"ט? אבל הדבר הזה ידוע ממה שהתבאר למעלה, כי פורים הוא לישראל מפני שניצח את זרע עמלק, אשר הם אויבים וצוררים ביותר, וזה כי ישראל הם היפך זרע של עמלק, כי כל זמן שזרעו בעולם- אין שמו אחד, וישראל הם מייחדים שמו ערב ובוקר, ובשביל זה הם עם אחד, ודביקים בו יתברך שהוא אחד, ומפני שישראל עם אחד- ראוי שיהיה בהם עם אחד ויהיה להם חיבור וריעות גמורה, לכן יש להם להחיות אביונים- מצד שהוא אחיו, והם עם אחד, כדכתיב אצל מצות הצדקה "אחיו" (דברים טו, ז) כי מפני שהם אחינו יש לתת צדקה. ולכך המצוה ביותר ביום זה בלבד- הן משלוח מנות, הן מתנות לאביונים ... כי מאחר שהוציאם הש"י מן המן שבא לכלותם, והיו ישראל עתה בשלימות, היפך מה שהיו קודם זה שניתנו ישראל למיתה ולהעדר לגמרי, ולכך ראוי שיהיו בשלימות לגמרי- לעשות ימי משתה ושמחה ויו"ט וגם להשפיע על אחרים, ולכך אמר "ומשלוח מנות איש לרעהו" ... לכך תמצא בכל המגילה, כאשר באו לנצח כתיב (שם ד, טז) "לך כנוס את כל היהודים", "נקהלו היהודים" (שם ט, ב) וכל זה, כי במה שישראל הם עם אחד- לכן עמהם הש"י הוא אחד ובהם הם גוברים על המן וזרעו, שהם הפך אחדות הש"י, ובשביל כך בפורים בפרט זאת המצוה- משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים בשביל כי אלו המצות הם תלויים בזה במה שישראל הם עם אחד ביותר מכל האומות. "וקבל היהודים" (אסתר ט, כג) וגו' אמר וקבל היהודים- לשון יחיד, כי קבלו כולם בשמחה וברצון, ובקול אחד אמרו נעשה ונשמע וזהו "וקבל" ולא היו דעות מחולקות.

## 3. פרי צדיק (שושן פורים עמ' רצט)

ועל זה היה טענות המן (כמ"ש בגמרא) ישנו שהם ישנים מן המצות א"ל אית בהו רבנן והיינו כח התורה א"ל עם אחד הן שגם בזה יש רפיון ידיים ולכן תקנו אנשי כנסת הגדולה שני העניינים האלו במצות פורים לתקן ב' הקלקולים שגרמו התגברות קליפת עמלק עליהם משלוח מנות ומתנות לאביונים לתקן הקלקול של צרות עין ממצות צדקה וגמ"ח ועל זה ירמז הפתיחה ארי נהם זה נבוכדנצר שהחריב בית המקדש ודוב שוקק זה אחשוורוש דכ' ובמלכות אחשוורוש גו' כתבו שטנה גו' ג"כ לבטל בנין בית המקדש. מושל רשע זה המן על עם דל אלו ישראל שהיו דלים מן המצות היינו סתם מצוה שהוא גמ"ח וצדקה כנ"ל שהיא נוהגת בכל אדם ובכל מקום ובכל זמן. ועל ידי זה היה שליטת עמלק זה המן כנ"ל. וגם על ידי זה חורבן וביטול בנין בית המקדש שעיקר בנין בית המקדש הוא על ידי מעשה המצות וכמ"ש (כתובות ה.) ואלו במעשיהם של צדיקים כ' מכון וגו' מקדש אדני כונני ידיך קרו למקדש מעשי ידיהם של צדיקים. והוא עד"ש (שמות רבה סו"פ לג) אפילו א' מישראל יכול לעשות שנאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו. והיינו שעל ידי נדיבות לבו בונה בית המקדש. וא' (ב"ב י:) במה תרום קרן ישראל בכי תשא היינו ע"י נדיבות לב לצדקה (כמ"ש פירש"י). ומצות משתה ושמחה של פורים הוא לתקן הקלקול של עצלות בעסק התורה.

## 4. שפת אמת, פורים (שנת תרל"ד)

מה שתקנו בימים אלו משלוח מנות ומתנות. שלא מצינו במקום אחר. נראה כי כל הכח נגד עמלק ימ"ש הוא התאחדות בני"ש כמ"ש נקהלו ועמוד על נפשם. וכ"כ כינוס וכינוס בניו הצילו מיד עשו ואלופיו. והפ"י כמ"ש חז"ל נשבע הקב"ה שאין שמו וכסאו שלם עד שימחה זרע עמלק. ובנ"י הם הם שמו ית' כי בני ישראל מקדשין ומגדלין שם שמים בעולם. וכפי התאחדות בני"ש מתרבה ומתגדל כבוד שמו כמ"ש תנו עוז לאלקים. ולכן קודם ק"ש מזכירין לשמך הגדול ופ"י שהוא זכירת עמלק. כי קודם שמייחדין בני"ש בק"ש שמכניס כ"א עצמו בכלל ישראל ומקבל על מלכות שמים ורוצה למסור נפשו על קדושת שמו ושיתפרסם כבוד שמו בעולם. זה תליא במחיית עמלק. והכלל כי בני ישראל הם זרע יעקב. ובחי' יעקב הוא בתוך בני"ש בכל דור ודור שנק' ישראל. וזה פ"י שמע ישראל בק"ש שמייחדין להיות אחד. ואז נאמר ושמו קראת בשמך. ולכן מחיית עמלק תליא באהבת בני ישראל. וכ"כ לך כנוס כו' כל היהודים כו'. ולכן נקרא איש יהודי יחידי כו'. שעל ידו נתאחדו כל בני"ש. והוא היה כלל כולם. ונק' יהודי על שם כל היהודים.

## 5. ליקוטי הלכות (הל' פורים ה, טז')

וְזֶה בְּחִינַת מְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְּנוֹת לְאֲבִיּוֹנִים, כִּי אֲנוּ צָרִיכִין לִתֵּן צִדְקָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת טוֹב עֵין הוּא יְבָרַךְ כִּי נִתֵּן מִלַּחְמוֹ לְדָל כַּנְּ"ל. וְעַל־כֵּן בְּפֹרִים כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד לְטַל נֹתָנִים לוֹ. כִּי אִזּוֹ אֵין שׁוֹם רַע עֵין כָּלֵל רַק טוֹב עֵין שְׁנוֹתָנִים בְּעֵין יָפָה וְטוֹבָה לְכָל הַפּוֹשֵׁט יָד לְטַל. וְזֶהוּ גַם כֵּן בְּחִינַת מְשַׁלַּח מְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְהִרְאוֹת גְּדֻלַּת הַתְּפָשׁוּת עֵין טוֹבָה עֲקָשִׁיו שֶׁכָּל אֶחָד עֵינוּ טוֹבָה וְיָפָה בְּחִבְרוֹ וְשׁוֹלְחִין מְנוֹת זֶה לְזֶה וְזֶה לְזֶה, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת טוֹב עֵין, שֶׁכָּל אֶחָד עֵינוּ טוֹבָה בְּחִבְרוֹ.